

Pisma uradništva

V prostorih Trgovijske
nice u Beogradu se bo 17. febru-
arja ob 9. začel ustanovni občni
zbor Zvezne industrijske zborni-
ce. Udeleželi se ga lahko predstav-
niki vseh proizvajalnih podjetij
in ustanov, ki delajo za pospeši-
tev naše industrije in ki so se do-
včlanila v zbornici. Vsi, ki so do-
ločeni za predstavnike podjetij in
ustanov na ustanovnem občnem
zboru, naj prinesejo s seboj pis-
mena pooblastila od podjetij in
ustanov.

priljubljeni za nova pogajanja. Na več kakor za golo ime, sli ji je za to do sodelovanja med obema skupinami. Enostno to sodelovanje razširilo na vse okrožje Slovenske ljudske fronte. Z obojestransko podpísalo »Celjski dogovor«, konzorcijske slovenskih listov »Slovenske pravice in ljudske pravice«, stoji slovenske kmečko-delavske politike, so 24. novembra 1935 v Celju sklenili, da se predstavljajo zgoraj navedenih listov, da do 24. decembra, t. j. izvedejo iz tiska, da ostane za vsa Slovanjo in mislo za vse pripadnike slovenskega konzorcijske in ki naj v tem duhu piše, »Celjski dogovor« je bil prva osnova za zbiranje sil. Čeprav tudi pri poznejših »Celjskega dogovora« ni bil osnovni pogajanja pripomoga k razširjenosti mnogih tega pa je bil »Celjski dogovor« postavila »Delavska enotnost« št. 11 z dne 2. »Slovenske časopise« v službi fašizma in v borbi proti monopolu časopisnih »Jutro«.

lojalno so izpolnili »Celjski dogovor« in prvi številki »Bojevnika« po šestih mesedih »Celjskega dogovora« in se prvi 24. decembra 1935 prenehali z izdajanjem skupno glasilo so brez posebnega konzorcijske pravice. Po prepovedi »Ljudske pravice« »Ljudske pravice« na razpis, pod katero je izšlo gradivo »Bojevnika« in se izšlo z dne 2. »Bojevnika«.

Pozneje pa sta ob konzorcijske »Bojevnika« skupno izdajala tednik »Slovenske pravice« in obliki »Bojevnika« je oblast po nekaj mesecih zhaljara veljati pa so bile velike težave. Sprva so

"Ljudska pravica" je v polni meri izpolnila nalogo organizatorja, mobilizatorja in vzgojitelja ljudskih množic in je zato pri vseh pripadnikih enotnega slovenskega ljudskega gibanja njeno izročilo še tako živo, da bo njena dvajsetletnica res pravi praznik slovenskega ljudstva.

V prostorih Trgovijske
nice u Beogradu se bo 17. febru-
arja ob 9. začel ustanovni občni
zbor Zvezne industrijske zborni-
ce. Udeleželi se ga lahko predstav-
niki vseh proizvajalnih podjetij
in ustanov, ki delajo za pospeši-
tev naše industrije in ki so se do-
včlanila v zbornici. Vsi, ki so do-
ločeni za predstavnike podjetij in
ustanov na ustanovnem občnem
zboru, naj prinesejo s seboj pis-
mena pooblastila od podjetij in
ustanov.

KRIZA ITALIJANSKE VLADE

De Gasperi ima za zdaj največ možnosti

da bo predsedoval novi vladi, če bi prišlo do sporazuma o koaliciji

Rim, 2. febr. — Predsednik republike Einaudi je danes nadaljeval posvetovanja o vladni krizi in sprejel predsednika skupščine in senata Granchia in Merzagoro ter predsednika bivše ustavodajne skupščine Saragata in Teraccinija. Predsednik Einaudi se je tudi sestal z bivšima predsednikoma vlad De Gasperijem in Pello.

Vodstvo in parlamentarna skupina liberalne skupine so se tudi sestali in poslušali poročila tajnika Villabrune o sedanjih krizi. Nocoj se bo sestala tudi parlamentarna skupina demokršćanske stranke.

Rim, 2. febr. (Tanjug). Predlog o ustanovitvi koalicijske vlade strank centra, ki ga je vodstvo demokršćanske stranke sprožilo v večeršnjem poročilu, je naletel, kaže za zdaj, na ugoden sprejem. Predsednik socialnodemokratske parlamentarne skupine Vigorelli je izjavil, da ima demokršćanski poziv za »korak, ki odpira možnosti novih sporazumov«. Tajnik liberalne stranke Villabrune je poudaril, da njegova stranka »s simpatijo sprejme pozive, medtem ko republikansko glasilo v današnjem uvodniku piše, da »republikanci nikakor ne bodo ozirali sporazumov«.

Nacionalni privolitev zainteresiranih strank, ki jo lahko povzamemo iz teh izjav, nikakor ne pomeni, da si je koalicijska nrtla pot. Da bi to dosegli, je treba premagati še vrsto težav in odpraviti mnogo nesoglasij. Socialni demokrati vztrajajo še vedno pri svoji zahtevi: sprejeti je treba proporcionalni volilni zakon, izvesti davčno reformo in spremeniti sistem državne udeležbe v industrijski proizvodnji. Demokršćanski poročilo pa poudarja, da je stranka ostala pri stadiju ukrepov, ki jih je poprej predvidela, da pa je pripravljena obravnavati reformo volilnega zakona šele po sestavi vlade.

Zdaj je vprašanje, ali bodo socialni demokrati in demokršćanski našli kompromisno rešitev. Edino, kar so demokršćanski pripravljali popustiti, je razdelitev listne predstavniške stranke centra, in sicer namesto sedanjega izključnega demokršćanskega kabineta — in sestava koalicijske stranke centra brez monarhistov. Toda socialni demokrati niso zadovoljni zgolj s temi koncesijami. Socialnodemokratska »Gustizia« poudarja danes v uvodniku, da se lahko nova koalicijska usmeri samo na levo prek okvirov centra, kjer socialna demokratska stranka sprito svojih koncepcij ni več stranka centra, marveč levčarska.

Demokristjani so že precizirali svoje ponudbe trem stranem glede sestave vlade: Saragata bi dobil resor financnega ministra, hkrati pa bi bil podpredsednik vlade, Romita bi dobil resor javnih del, Vigorelli pa ministrstvo za delo. Izmed liberalcev bi Villabrune zaupali pravosodno ministrstvo, Malagodi zunanjo trgovino, medtem ko bi pri republikancih Pacciar-

bi prevzel svoj stari resor obrambnega ministra. Vse ostale resorje bi dobili demokristjani. Če bi prišlo do sporazuma, ima De Gasperi za zdaj največ možnosti, da bo predsedoval novi vladi. Če takšne kombinacije ne bi uspeli, bi bili demokristjani prisiljeni poiskati rešitev krize v sodelovanju z monarhisti, kar bi morala doseči Pella ali Pacciardi. Monarhisti so že zdaj začeli postavljati nekatere omejitve. Prek svojega uradnega glasila »Popolo di Roma« danes opozarja vladno stranko, da kasneje ne bo mogla več z njimi doseči sporazuma, kolikor jih bo zdaj izključila iz kombinacij, da

bi dosegli koalicijsko vlado centra. Časnik piše, da je monarhistična stranka pripravljena sodelovati tudi pri socialnem programu koalicijske vlade, in jo podpirati, medtem ko bo prekinila vse razgovore, kolikor bodo stranko postavili v drugo vrsto.

Rapelli bo izključen iz demokršćanske skupine

Rim, 2. februarja (Tanjug). Demokršćanski poslanec Rapelli, ki je med parlamentarno razpravo nastopil proti Fanfanijevi in demokršćanski politiki z zahtevami, naj se leta usmeri proti delavskemu razredu, bo, kakor se je zvedelo v krogih vladne stranke, izključen iz demokršćanske parlamentarne skupine. Rapelli je sindikalist in je pred kratkim izstopil iz demokršćanskih »svobodnih sindikatov«, ker se ni strinjal z vodstvom, ki se je po njegovem mnenju preveč povežalo z vladno politiko. Rapelli namerava ustanoviti novo stranko »socialno kršćansko gibanje«.

Nova diskriminacija proti slovenskemu gledališču v Trstu

Tržaška policija prepovedala uprizoritev drame »Odločitev« — Protislovenska akcija italijanskih šovinistov v Beneški Sloveniji

Trst, 2. febr. (Tanjug). Tržaška policija je prepovedala Slovenskemu narodnemu gledališču za Slovensko Primorje, da bi v Skednju imelo premiero drame Jožeta Zemljana »Odločitev«. V dramo je prikazano življenje slovenskih ribičev na tržaški obali pred drugo svetovno vojno in po njej. Prepoved je policija sporočila tik preden so dvignili zavese. Obrazložili so jo s tem, češ da prošnje za odobritev predstave niso poslali pred sedmimi dnevi, kot predvideva neki odlok anglo-ameriške vojaške uprave. Toda v upravi Slovenskega narodnega gledališča trdijo, da so prošnje vložili že pred desetimi dnevi in da so jim včeraj na policiji dejali, da so premiero odobrili. Potemtakem je moč sklepati, da so jo šele naknadno prepovedali.

Ne glede na to, kakšno obrazložitev so oblasti dale, je očitno, da gre za novo diskriminacijo proti domačemu slovenskemu gledališču, edinemu stalnemu gledališču v Trstu sploh, ki se že več let bori z najrazličnejšimi težavami in med drugim ne more dobiti niti stalnega gledališkega poslopja.

Italijanski šovinisti širijo v Beneški Sloveniji letake, v katerih zahtevajo odpravo slovensčine pri bogoslužju. To zahtevo so obrazložili med drugim tudi s tem, da so »v vseh cerkvah od 1933 do 1944 govorili italijansko«.

V Beneški Sloveniji so to najnovejšo šovinistično akcijo ocenili kot pravo križarsko vojno proti slovensčini. Njeni pobudniki se opirajo na izkušnje in razmere za fašistične oblasti.

Sporazum med FLRJ in Madžarsko

Beograd, 2. febr. (Tanjug). — V državnem tajnistvu za zunanje zadeve so danes sporočili, da so 30. januarja zaključili v Subotici pogajanja med delegacijama vlade FLRJ in vlade LR Madžarske. Med temi razgovori so dosegli in podpisali sporazum o obnovi in označevanju mejnikov na jugoslovansko-madžarski meji.

Izročitev poverilnic

Teheran, 2. febr. (Tanjug). — Jugoslovanski izredni poslanik in opolnomočeni minister v Iranu Ante Rukavina je včeraj izročil iranskemu šahu poverilnice.

Danes je poslanik Rukavina napravil protokolarni obisk pri predsedniku iranske vlade in položil venec na grob šaha Rize.

Chevigné v Saigonu

Saigon, 2. februarja (AFP). — Državni tajnik na francoskem vojnem ministrstvu de Chevigné je prišel danes v Saigon. Domneva se, da se bo v Indokini mudil kakor tri tedne. Na kraju samem bo proučeval vojaški položaj.

Z VSEH STRANI SVETA

Bajarjeva izjava

New York, 2. febr. — Predsednik grške republike Dzelal Bajar je med svojim bivanjem v ZDA že drugič govoril o turško-jugoslovanskih odnosih v okviru balkanskega pakta. Bajar se je pred nekaj dnevi obrnil na ameriški kongres ter ga opozoril na trdnost in obrambni značaj balkanskega pakta.

V svojem sedanjem govoru na tiskovni konferenci v sedežu OZN je izjavil, da tri države balkanskega pakta žele še bolj poglobiti medsebojne odnose. Sprito govoril o dozdavnih spremembah v jugoslovanski zunanji politiki je poudaril, da se stiki med Turčijo in Jugoslavijo krepe v okviru pakta, ki sloni na popolnem vzajemnem zaupanju. »Mi, je pri mo v jugoslovansko vlado in želimo še bolj okrepiti stike med Turčijo, Jugoslavijo in Grčijo.«

Stefanopoulos o jugoslovanski zunanji politiki

Bruselj, 2. februarja (Tanjug). Grški zunanji minister Stefanopoulos je izrazil prepričanje, da ni priporočljivo sprejemati v jugoslovanski zunanji politiki. Minister Stefanopoulos, ki je v spremstvu predsednika grške vlade maršala Papagosa na obisku v zahodnoevropskih državah, je to izjavil v intervjuju z dopisnikom britanske časopisne agencije Reuter. Stefanopoulos je poudaril, da je Tito in njegov ljudstvo lojalna prijateljstva svojih sedanjih zaveznikov. Ko se je dotaknil gorila, češ da se bo Jugoslavija »povrnila k vzhodnemu bloku«, je dejal, da je to po njegovem mnenju nemogoče.

Stefanopoulos je izjavil, da ni priporočljivo sprejemati v jugoslovanski zunanji politiki. Minister Stefanopoulos, ki je v spremstvu predsednika grške vlade maršala Papagosa na obisku v zahodnoevropskih državah, je to izjavil v intervjuju z dopisnikom britanske časopisne agencije Reuter. Stefanopoulos je poudaril, da je Tito in njegov ljudstvo lojalna prijateljstva svojih sedanjih zaveznikov. Ko se je dotaknil gorila, češ da se bo Jugoslavija »povrnila k vzhodnemu bloku«, je dejal, da je to po njegovem mnenju nemogoče.

VZHODNA NEMCIJA Ulbricht proti Dullesu in Edenu

Berlin, 2. febr. (AFP). Podpredsednik vzhodnonemške vlade Walter Ulbricht je izjavil, da so Dullesove besede o politiki zahodnoevropskih paktoev, nezdravljive z nacionalnimi koristmi nemškega naroda. O Edenu govori, da je dejal, da je britanski minister preziral osnovno vprašanje, in sicer mirovno pogodbo samo, in da je zamolčal pomembno vprašanje evakuacije okupacijskih enot in opustitve vojaških oporišč v Nemčiji. Ulbricht je poudaril, da mirna rešitev nemškega vprašanja ni možna brez udeležbe predstavnika vzhodne in Zahodne Nemčije na berlinski konferenci.

VELIKA BRITANIJA Gospodarska konferenca evropskega gibanja zaključena

London, 2. febr. (Reuters). Včeraj so v Londonu zaključili gospodarsko konferenco evropskega gibanja, ki so se udeležili delegati iz 20 držav Evrope in Britanske skupnosti narodov. Na konferenci so predlagali ustanovitev »evropskega inštituta za investicije«, ki bi proučeval vprašanje ustanovitve evropske investicijske banke. Konferenca je sprejela načrt o sodelovanju med Evropo in Britansko skupnostjo narodov.

AVSTRIJA Laušmanovo izginotje še vedno nerazjasnjeno

Dunaj, 3. febr. (Tanjug). Notranje ministrstvo je izdalo poročilo, da še niso znane nobene podrobnosti o pogojih, pod katerimi je izginil bivši školski učitelj podpredsednik vlade in predsednik socialdemokratske stranke. Ker je minilo že več kot mesec dni, odkar so ga zadnjič videli, je policija

ZDA Demokratični senator zahteva prepoved uvoza iz Poljske

Washington, 2. febr. (USIS). Demokratični senator Paul Douglas je dal senatu osnutek resolucije, v kateri zahteva, naj bi predsednik Eisenhower prepovedal vnos iz Poljske. Hkrati je zahteval od vrhovnega javnega tožilca, naj uvede preiskavo o poljski trgovinski agenciji v New Yorku. To naj bi bil protukrep, ker je poljska vlada sklenila obdavčiti pošiljke iz ZDA.

PAKISTAN Mohameda Alija skrbi indijsko nasprotovanje

Karachi, 2. febr. (AFP). Predsednik pakistanske vlade Mohamed Ali je izjavil, da so ga napori Indije, da bi mobilizirala javno mnenje proti ameriški vojaški pomoči Pakistanu, iznenačili in da je zaradi njih zaskrbljen. Prispeval je, da se Pakistan ne bo dal prestrašiti od Indije ali katere koli druge države in da se bo držal dalje vojaško, politično in gospodarsko krepil.

DANES PO SVETU Predsednik Bajar v ZDA

Tridnevni prijateljski obisk predsednika turške republike Dzelala Bajara v Washingtonu, po katerem je nadaljeval enomesečno potovanje po ZDA, prispel je danes v Washington, ki so mu jo izkazali vse to je vzbudilo znatno zanimanje svetovne javnosti.

Važnost Turčije kot vojaškega zaveznika in političnega ter gospodarskega partnerja v ZDA nima majhne vloge. O tem med drugim priča tudi dejstvo, da je Turčija razen Španije, Francije in Grčije edina država, ki so ji poleg vojaške, delili tudi gospodarsko pomoč v proračunskem letu 1953-54. Se več. To pomoč so podvojili v primeri s prejšnjim letom in znaša zdaj 76 milijonov dolarjev.

Pa vendar kaže, da je ena izmed temeljnih nalog predsednika Bajara, ki je tudi sicer znan po svoji prejšnji gospodarski dejavnosti (bil je Kemalov prvi minister za gospodarstvo, kasneje pa ustanovitelj prve turške privatne banke in trgovinski minister), da bi dobil večjo gospodarsko pomoč. Vse to je dobro obveščeni virov govore, da je predsednik Bajar zahteval Washingtonu, da bi znatnejša gospodarska pomoč omogočila Turčiji, da bi čim več izvažala in s tako dobljenimi devizami čimbolj osamosvojila oborožitev svojih 22 divizij.

Turški napori v tej smeri, ki bo do brzkone sprožili odpor nekaterih članov Kongresa, v zadnjem času ostali neopazni. Od 1949 dalje je Turčija podvojila svoj izvoz žita, bombaža, suhega sadja, kroma in mangaza. Za nadaljnje povečanje izvoza potrebuje novih sredstev. Da bi do njih prišla, je turška narodna skupščina sprejela nedavno zakon, s katerim daje prednost privatnim investicijam. Predsednik Bajar vsakega računa na investicije ameriškega privatnega kapitala.

Toda tisto, kar je predvsem zainteresiralo svetovno javnost v zvezi s tem obiskom in kar je vsakega spodbudilo ameriški tisk, da je poudaril Bajarjev obisk kot enega izmed najpomembnejših obiskov tujih državnikov, je našel naj bi bila Turčija vez novega bloka, ki bo segel od Bližnjega vzhoda do Jugo-vzhodne Azije. Za Američane je strateški položaj Turčije življenjske važnosti. V Washingtonu namreč izhajajo ne le iz strateške, marveč tudi iz gospodarske važnosti Bližnjega vzhoda

sprito njegovih važnih petrolejskih virov in potemtakem sodijo, da je neogibno ustvariti »obrambni sistem«, ki se bo opiral na atlantsko zvezo. Ker so arabske dežele odklonile vzpostavitev takšnega sistema, so washingtonski napori v zadnjih mesecih usmerjeni v usvetitev bloka Turčija — Iran — Pakistan.

Izjave predsednika Bajara v ZDA ne kažejo, ali se je razgovarjal o kakšnem paktu in s kakim uspehom. Toda jasno je ponovilo, da je Turčija priprava vzpostaviti regionalne obrambne skupnosti držav

Srednjega vzhoda, pri tem pa poudaril potrebo po globalnem obrambnem sistemu in opozoril na »široko vrzel«, ki jih je treba »skrbno in učinkovito zapliniti«.

Na končni sklep o tem koraku bo bržkone vplivala tudi nevarnost, da bi le-ta povzročil zasvoitev odnosov z Indijo ter z ostalimi nevturalnimi državami na jugu Azije ter na Arabem polotoku, kakor tudi nevarnost, ki bi s tem nastala zlasti za Afganistan. Berlinski sestanek, njegov uspeh ali neuspeh, bo lahko tudi ta odločilnega pomena. V. T.

Ze kakih dvestaj dni traja na Češkoslovaškem »splošno ljudska razprava« o zakonu o ljudskih odborih. Po obsegu kampanje bi lahko domnevali, da gre za velike spremembe. Mar to drži?

Tudi prej je bilo silšati kritike na račun nezadostne strokovne izobrazbe funkcionarjev krajevnih organov oblasti — na račun birokratizma — s čimer so pojmavali počasno in nesredno reševanje aktov. Zahtevali so izboljšanje dela partijskih organizacij v ljudskih odborih. Toda vse te pripombe niso zadevale sestava ljudskih odborov. Do tega je prišlo šele z osnutkom novega zakona.

Na Češkoslovaškem razen parlamenta nimajo voljenih organov oblasti. Po vojni so do 1948, v tako imenovane ljudske odbore posamezne stranke delegirale svoje predstavnike, in sicer v skladu s svojo močjo v mestu ali vasi. Od 1948 dalje so vsi organi oblasti imenovali predsednike, tajnike in druge funkcionarje ljudskih odborov. Značilno je, da so bili še pred petimi meseci ljudski odbori pod upravo notranjega ministrstva. To ministrstvo je skrbelo za pripravljanje in razpolaganje kadrov za ljudske odbore. Pred dvema letoma je »izklovalo« 10.000 tajnikov, ki so se razšli po krajevnih ljudskih odborih. Krajevni organi sploh nimajo avtonomije. Ogromni ljudski aparati, ki dela v njih (v ljudskih odborih je zaposlenih okrog 300.000 uradnikov) je angažiran v kampanjah, ki jih predpne vlada (odkupi in podobno). Češkoslovaški državljani sploh nimajo možnosti, da bi vplivali na delo ljudskih odborov.

Novi zakon predvideva, da bodo

Novi odbori na Češkoslovaškem

ljudski odbori voljeni. V tem osnutku je dosti lepih, zvenelih, demokratičnih fraz: »Ljudske odbore odločajo ljudje stalno kontrolirajo; odgovorni so pred svojimi volilci in jih je moč vsak trenutek odpoklicati«, »pravica državljanov, da nadzorujejo delavnost ljudskih odborov je neodvzemljiva« itd., itd.

Vse to bi bilo lepo, če k tem zvenelim frazam ne bi sledile določbe, ki jih praktično razveljavljajo. V skladu z zahtevami po »demokratičnem centralizmu« zakon odvzema krajevnim organom dejansko oblast in jih zadržuje še nadalje na stopnji izvrševalca ukazov višjih državnih organov. Vlada ali ljudski odbor vsilje stopnje lahko dopolni ali razveljavi odloke vseh podrejenih (podretil G. A.) ljudskih odborov (nikjer ni rečeno, da lahko to vlada stori samo v primeru, če so sklepi ljudskih odborov v nasprotju z zakoni, se pravi, da lahko to vselej stori). Ljudskim odborom so odobrili izdajo nekaterih predpisov, toda le ob brezštevilnih omejitvah in z odobritvijo od zgoraj. Ker ljudski odbori ne razpolagajo samostojno z nikakršnimi finančnimi sredstvi in zato o tem nimajo kaj sklopiti, se bo morala njihova oblast še nadalje omejit na »aktivizacijo« državljanov za vladne kampanje. O tem priča tudi praksa drugih vzhodnoevropskih držav, ki vse (razen Poljske) razpolagajo z »izvoljenimi« krajevnimi organi oblasti.

Dosedanja struktura organov oblasti je izrazito nedemokratična. Novi zakon se zdi kot poskus, da bi v novih, na videz demokratičnejših oblikah odrazil v bistvu staro vsebino. G. A.

Dulles ostro napadel sovjetsko politiko

(Nadaljevanje s 1. strani)

»Potreben je bil zgolj en nagel udarec po Poljski, najprej od strani Nemčije, potem pa od strani Rdeče armade in od te umazane versajske pogodbe ni ostalo ničesar.«

V tem govoru se je Molotov zavzemal za vzpostavitev prijateljskih odnosov med SZ in Nemčijo.

Dulles je zatem z ostrimi besedami napadel vzhodnonemško vlado in splošen položaj v Vzhodni Nemčiji. Dejal je, da ne more biti niti govora o tem, da ima Vzhodna Nemčija demokratično državo. Kar se tiče volitev, le-teh v Vzhodni Nemčiji nikdar niso izvedli demokratično. »Potemtakem« — je dejal Dulles — »vzhodnonemška vlada, na katere čelu je Grotewohl, ki je bil sovjetski državljani, sploh ne more govoriti v imenu ljudstva Vzhodne Nemčije.«

Dulles je zatem izjavil, da imajo v Vzhodni Nemčiji nad 250.000 pripadnikov oboroženih sil, to se pravi, da pride en policaj na 80 prebivalcev, medtem ko pride v Zahodni Nemčiji en policaj na 330 prebivalcev.

Sodeč po tonu tega govora se je začelo vzdusje na tej seji zaostrevati. To je bil velik polemičen propagandističen dvoboj, ki

vsekakor ni bil namenjen samo ljudem, ki so sedeli za okroglo zeleno mizo v »Zrcalni dvorani« sovjetskega veleposlaništva.

»Potreben je bil zgolj en nagel udarec po Poljski, najprej od strani Nemčije, potem pa od strani Rdeče armade in od te umazane versajske pogodbe ni ostalo ničesar.«

Dulles je zatem z ostrimi besedami napadel vzhodnonemško vlado in splošen položaj v Vzhodni Nemčiji. Dejal je, da ne more biti niti govora o tem, da ima Vzhodna Nemčija demokratično državo. Kar se tiče volitev, le-teh v Vzhodni Nemčiji nikdar niso izvedli demokratično. »Potemtakem« — je dejal Dulles — »vzhodnonemška vlada, na katere čelu je Grotewohl, ki je bil sovjetski državljani, sploh ne more govoriti v imenu ljudstva Vzhodne Nemčije.«

Dulles je zatem izjavil, da imajo v Vzhodni Nemčiji nad 250.000 pripadnikov oboroženih sil, to se pravi, da pride en policaj na 80 prebivalcev, medtem ko pride v Zahodni Nemčiji en policaj na 330 prebivalcev.

Sodeč po tonu tega govora se je začelo vzdusje na tej seji zaostrevati. To je bil velik polemičen propagandističen dvoboj, ki

vsekakor ni bil namenjen samo ljudem, ki so sedeli za okroglo zeleno mizo v »Zrcalni dvorani« sovjetskega veleposlaništva.

»Potreben je bil zgolj en nagel udarec po Poljski, najprej od strani Nemčije, potem pa od strani Rdeče armade in od te umazane versajske pogodbe ni ostalo ničesar.«

Dulles je zatem z ostrimi besedami napadel vzhodnonemško vlado in splošen položaj v Vzhodni Nemčiji. Dejal je, da ne more biti niti govora o tem, da ima Vzhodna Nemčija demokratično državo. Kar se tiče volitev, le-teh v Vzhodni Nemčiji nikdar niso izvedli demokratično. »Potemtakem« — je dejal Dulles — »vzhodnonemška vlada, na katere čelu je Grotewohl, ki je bil sovjetski državljani, sploh ne more govoriti v imenu ljudstva Vzhodne Nemčije.«

Dulles je zatem izjavil, da imajo v Vzhodni Nemčiji nad 250.000 pripadnikov oboroženih sil, to se pravi, da pride en policaj na 80 prebivalcev, medtem ko pride v Zahodni Nemčiji en policaj na 330 prebivalcev.

Sodeč po tonu tega govora se je začelo vzdusje na tej seji zaostrevati. To je bil velik polemičen propagandističen dvoboj, ki

vsekakor ni bil namenjen samo ljudem, ki so sedeli za okroglo zeleno mizo v »Zrcalni dvorani« sovjetskega veleposlaništva.

»Potreben je bil zgolj en nagel udarec po Poljski, najprej od strani Nemčije, potem pa od strani Rdeče armade in od te umazane versajske pogodbe ni ostalo ničesar.«

Dulles je zatem z ostrimi besedami napadel vzhodnonemško vlado in splošen položaj v Vzhodni Nemčiji. Dejal je, da ne more biti niti govora o tem, da ima Vzhodna Nemčija demokratično državo. Kar se tiče volitev, le-teh v Vzhodni Nemčiji nikdar niso izvedli demokratično. »Potemtakem« — je dejal Dulles — »vzhodnonemška vlada, na katere čelu je Grotewohl, ki je bil sovjetski državljani, sploh ne more govoriti v imenu ljudstva Vzhodne Nemčije.«

Dulles je zatem izjavil, da imajo v Vzhodni Nemčiji nad 250.000 pripadnikov oboroženih sil, to se pravi, da pride en policaj na 80 prebivalcev, medtem ko pride v Zahodni Nemčiji en policaj na 330 prebivalcev.

Sodeč po tonu tega govora se je začelo vzdusje na tej seji zaostrevati. To je bil velik polemičen propagandističen dvoboj, ki

vsekakor ni bil namenjen samo ljudem, ki so sedeli za okroglo zeleno mizo v »Zrcalni dvorani« sovjetskega veleposlaništva.

»Potreben je bil zgolj en nagel udarec po Poljski, najprej od strani Nemčije, potem pa od strani Rdeče armade in od te umazane versajske pogodbe ni ostalo ničesar.«

Dulles je zatem z ostrimi besedami napadel vzhodnonemško vlado in splošen položaj v Vzhodni Nemčiji. Dejal je, da ne more biti niti govora o tem, da ima Vzhodna Nemčija demokratično državo. Kar se tiče volitev, le-teh v Vzhodni Nemčiji nikdar niso izvedli demokratično. »Potemtakem« — je dejal Dulles — »vzhodnonemška vlada, na katere čelu je Grotewohl, ki je bil sovjetski državljani, sploh ne more govoriti v imenu ljudstva Vzhodne Nemčije.«

Ollenhauerjeve izjave v Berlinu

Berlin, 2. febr. (AFP). — Po prihodu v Berlin je voditelj zahodnonemške socialnodemokratske stranke Ollenhauer izjavil, da včerajšnji govor Molotova kaže, da politika zahodne integracije Zahodne Nemčije onemogoča združitev Nemčije. Dejal je tudi, da govor Molotova pomeni dejansko načrt o proceduri za sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo. Poudaril je, da je uspeh razprave o glavnem problemu berlinske konference odvisen od tega, ali bodo priznali, da se morajo vesele pogajati o sklenitvi mirovne pogodbe z nemško vlado, ki bo sad svobodnih volitev. Sodi tudi, da vztrajanje pri evropski obrambni skupnosti vodi k blokiranju pogajanj.

J. Smole

Konferenca o petroleju

London, 2. febr. (Tanjug). — Predstavniki osmih svetovnih petrolejskih družb so se danes sestali v sedežu anglo-iranske petrolejske družbe v Londonu. Obravnavajo problem ponovne prodaje iranskega petroleja na svetovnem trgu. Toda že takoj s kraja je nastalo vprašanje, komu ga bodo prodajale. Poudarjajo, da se bivši potrošniki, odkar je nastopila kriza, preskrbujejo iz drugih virov in da zdaj ni povpraševanja po iranskem petroleju.

Tem razgovorom prisostvuje kot opazovalec tudi svetnik ameriške vlade za petrolejska vprašanja Herbert Hoover mlajši.

Selwin Lloyd o incidentih v Egiptu

London, 1. febr. (AFP). Britanski minister Selwin Lloyd je v parlamentu izjavil, da britanska vlada ne sodi, da je egiptovska vlada storila vse ukrepe, da bi preprečila napade na britanske vojske na področju Sueskega prekopa. Prav tako ni tudi storila vsega, da bi kaznovala vse krivce.

Lloyd je na koncu poudaril, da je britanska vlada najodločnejše protestirala zaradi vrste »žalostnih incidentov«, pri katerih je bilo več britanskih vojakov ubitih.

Molotov se pozdravlja s predstavnikmi zahodnih držav

Dulles je tudi vztrajal na tem, naj Molotov pove, kaj sodi o svobodnih volitvah:

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»Pozivamo gospoda Molotova, naj privoli, naj bi hitro z vse-nemškimi volitvami vzpostavili

»

Čez nekaj let bodo v goriškem okraju lahko zaposlili vse nezaposlene ženske

8 povečanjem obstoječih tovarnih in z graditvijo novih industrijskih objektov bo dobilo zaposlitev vseh tisoč sedaj nezaposlenih žensk — Pomanjkanje uslužbencev z visokošolsko izobrazbo in visokokvalificiranih delavcev

Goriški okraj je v gospodarstvu predvsem zaradi slabo razvite industrije skupaj z vami tremi primorskimi in novomeškimi okraji med najbolj zaostalimi okraji v naši republiki. Narodni dohodek na enega prebivalca znaša komaj 66.977 din letno, medtem ko se v krajih z bolj razvito industrijo giblje letno od 98.700 do 100.000 din. Vse gospodarstvo okraja prinaša letno približno 4 milijarde 634.000.000 dinarjev narodnega dohodka, desetletni načrt o razvoju gospodarstva v goriškem okraju pa predvideva povečanje do l. 1963 na 7 milijard dinarjev.

Ženske bodo lahko zaposlili v tovarni cementa, v tekstilni, tovarni pohištva in v »Floresu«.

Zaradi velike gostote prebivalstva in slabo razvite industrije, ki naj bi zaposlevala odvečno delovno silo, je v goriškem okraju stalno približno 1000 žensk začasno nezaposlenih. (Registrirano jih je 620, ostale pa so neprijavljene.) To število se zmanjša samo v poletnih mesecih, ko dobi večina žensk za nekaj mesecev zaposlitev pri obranjanju sadja, trgatvi in drugih kmetijskih delih.

Gospodarski organi v okraju se že nekaj let ukvarjajo z vprašanjem, kako zaposliti čimveč žensk in zmanjšati število začasno nezaposlenih. Obstojeca podjetja imajo za svoje sedanje zmogljivosti dovolj delovne sile, novo bi lahko zaposlile le, če bi

razširile svoje obrate in povečale proizvodnjo. To pa bodo nekatera večja podjetja tudi storila s kreditom, ki ga bodo dobila na podlagi jamstva OLO Gorica ali na druge načine. Razen tega bo dobilo mnogo žensk zaposlitev tudi v podjetjih, ki jih bodo na novo zgradili.

V tekstilni tovarni Ajdovščina nameravajo zgraditi predilnico (del potrebnih sredstev je že zagotovljen), nato bi tovarna lahko zaposlila 200 novih delavk.

Tudi tovarna cementa in salomita v Anahovem po potem, ko bodo izvedli rekonstrukcijo posameznih obratov in nabavili nove stroje, sprejela okoli 100 novih delavk.

Okoli 150 žensk pa bodo lahko zaposlili v tovarni pohištva »Edvard Kardelj« v Novi Gorici, ko bodo razširili obrate in povečali proizvodnjo. Potrebnovali bodo tudi kakih 50 mizarjev, ki pa jih v goriškem okraju ne bo moč dobiti in naj bi zato prišli od drugod.

Ko bodo razširili obrate in povečali proizvodnjo, bodo tudi v tovarni za predelavo sadja »Flores« v Sempetru sprejeli okoli 150 novih delavk.

Razen tega nameravajo zgraditi livarno v Solkanu in delavnice za izdelavo cementnih vrec za anahovsko cementarno, kjer bodo zaposlili večje število ženske delovne sile. Občinski ljudski odbori naj bi z zgraditvijo manjših obratov za predelavo kmetijskih proizvodov zaposlili

na svojih območjih čimprej odvečno delovno silo.

Kaže torej, da problema začasno nezaposlenih žena v goriškem okraju že čez nekaj let ne bo več. Zaposlitev bodo dobila tudi mnoga dekleta, ki sedaj životarijo na majhnem koščku zemlje, ker v industriji ne morejo dobiti dela.

Kmalu bodo potrebovali 60 zidarjev in tudi nekaj trgovskih pomočnikov.

V goriškem okraju je le malo moške delovne sile začasno brez

dela. To je približno 30 krojačev, 8 čevljarjev ter 71 delavskih in vojaških invalidov. V začetku gradbene sezone konec februarja pa bodo potrebovali približno 60 zidarjev, ki naj bi prišli od drugod, ker jih v goriškem okraju nimajo. Iz drugih okrajev naj bi prišlo tudi manjše število trgovskih pomočnikov.

Očitno pa je pomanjkanje uslužbencev z visokošolsko izobrazbo, visoko kvalificiranih delavcev, inženirjev in tehnikov. V goriškem okraju bi precej težko dobilo zaposlitev.

Z OBCNEGA ZBORA SINDIKALNE ORGANIZACIJE V »METALNI«

ZAMUJENO BO TREBA POPRAVITI

In posledice pomanjkljive vzgoje?

V nedeljo je bil v tovarni kovinskih konstrukcij, v Metalni, v Mariboru občni zbor sindikalne organizacije. Ugotovili so, da je bilo njihovo delo plodno, saj so zabeležili precejšen napredek. Uspeh se odraža zlasti v poglavlju delavskega samoupravljanja in tudi v večji skrbni za zaščito pogojev delovnemu človeku.

Priznali so tudi storjene napake

Premalo skrbi pa so posvečali idejno-politični vzgoji in splošno izobrazbi članov kolektiva, čeprav so tudi v tem napredovali. Premalo so skrbeli, da bi nenehno s predavanji ali seminarji poučevali ljudi, ki so se za razna vprašanja precej zanimali.

Pomanjkljiva strokovna vzgoja je v mnogem zavrnila obratne nezdge. Teh so zabeležili lani 476; 259 jih je bilo po krivdi delavcev. Zaradi nezgod in nesreč je podjetje izgubilo 7812 delovnih dni in bilo oškodovano za nad 16 milijonov din. Škoda bi bila manjša, če bi sindikalna organizacija navajala delavce k večji pazljivosti in če bi se bolj proučevala njihove psihične in fizične lastnosti. Se večji znesek kot pri nezgodah pa gre na račun drugih bolezni, ki jih je dostikrat povzročila pomanjkljiva zaščita dela.

Posledice pomanjkljive vzgoje so se odražale tudi pri obiskovanju raznih tečajev.

Zakaj nekateri člani delavskega sveta niso na tekočem?

Delegati so potrdili, da je delavsko samoupravljanje v bistvu doseglo svoj namen. Na sejah delavskega sveta in upravnega odbora so sproti reševali problematiko podjetja. Prizadevali so si, da bi izpolnili obveznosti podjetja do skupnosti. Uspehi so celo nekaj dni pred koncem leta izpolnili proizvodni načrt 103-odstotno. Požrtvovale so delali in jim bilo žal opravljenega dela. V primeri z letom 1952 so izdelali za 50 odstotkov izdelkov.

Na občnem zboru so med drugim sklenili, da bodo sindikalno organizacijo še bolj utrdili. Največ skrbi bodo posvetili vzgoji delavcev in vajencev in se trudili čimbolj izboljšati njihove delovne pogoje.

Dolenjci se pozimi izobražujejo

Kakor marsikje na Dolenjskem, so izkoristile zimske mesece za učenje tudi žene in dekleta v Vavti vasi; dvakrat na teden imajo kuharski tečaj, enkrat na teden pa se zberejo k ročnim delom. Tečaj vodi tovarniška Ljubica Kulovec. Pomen izobraževanja dobro razume tudi kmetijska zadruga v Straži, ki prireja po okoliških vaseh kmetijska predavanja. Lojze Fabjan

knjižnico, za igranje in vse kulturno-prosvetno delo. Te dni nameravajo ustanoviti Mladinsko kulturno-prosvetno društvo. S petimi igrami so že osmkrat nastopili, ovirajo jih le slabi prostori v gasilskem domu.

Tudi na Malem Slatniku s pevci radi nastopajo, v Orehovici pri Senterneju pa je mladina ustanovila nov mešani pevski zbor.

Zveza združnic pri Okrajni združni zvezi. Ob zaključku tečaja je bila lepa prireditev, na kateri so nastopile tečajnice v narodnih nošah iz doma tkanega platna. Obiskali so jih tudi sekretar OK ZKS Martin Zugelj iz Črnomlju, načelnik Okrajnega sveta za prosveto ter predstavniki OZZ. Ze dolgo ni bilo, poudarjajo v Črnomlju, v Beli Krajini toliko zanimanja za izobraževanje kakor v tej sezoni.

Lepe uspehe v pošolskem kmetičem izobraževanju dosegajo letos tudi v Dobriču, Trebnjem, na Črešnjevcu, Suhorju itd.

IZ NOVEGA MESTA

Komisije pregledujejo stanovanja

Sedem kategorij je predvidenih pri ocenjevanju stanovanj v Novem mestu, pri čemer postavljajo štiri komisije, ki popisujejo te dni stanovanja, v zadnjo kategorijo tiste prostore, ki so postali »stanovanja« le kot zasilna. V prvi kategoriji bo v Novem mestu le prav malo stanovanj, pri čemer velja seveda pripomniti še to, da se bo novomeška I. kategorija v cenbi bistveno razlikovala od podobne kategorije večjih mest. Mesto je razen tega razdeljeno v tri cone; v prvi je središče mesta, v drugi Kolonija, Grm. Ragovska cesta do Zabaj vasi, v tretji pa ostali okoliš in obrobne vasi. Najemnina v drugi coni bo za 10 odstotkov, v tretji pa za 25 odstotkov nižja od najemnin v središču mesta. Delo komisij nadzira posebna komisija, vse priprave za kategorizacijo stanovanj in določitev novih najemnin pa vodi svet za komunalo pri Ljudskem odboru mestne občine.

Tudi v gasilskih društvih bo morala delati Socialistična zveza

Minuli četrtek je bil v Novem mestu plenum Okrajnega odbora SZDL, na katerem so člani poslušali poročila o stanju v gasilskih organizacijah okraja, o vzrokih mladinskega kriminala v okraju ter o pripravah za ustanavljanje ženskih društev. V obsežnem razpravljanju so člani plenuma izmenjali svoja mnenja o mnogih negativnih straneh dela gasilcev, ki so sicer v po-vojnih letih lepo napredovali, vendar pa v marsikaterem društvu politično slabi ljudje ovirajo večji razmah organizacij, branijo

v društva vstop mladini in ženskam ter vztrajajo na stališču, da gasilstvo nima »s politiko nič opraviti«. Organizacije SZDL bodo, tako je sklenil plenum, sodelovale z vodstvi gasilskih organizacij ob njihovih letnih občnih zbiorih ter se borile za zmago naprednih misli tudi v gasilskih društvih.

Mestna hranilnica ima že nad 4 milijone vlog

Lani v septembru je bila ustanovljena Mestna hranilnica, ki kaže razveseljav napredek, saj ima iz meseca v mesec večji promet. Da imajo delovni ljudje Dolenjske čedalje več zaupanja v domači denarni zavod, potrjuje med ostalim tudi stalno naraščanje hranilnih vlog. Samo v januarju so vlagatelji n. pr. vložili v Mestno hranilnico za 1.102.000 dinarjev hranilnih vlog, katerih ima hranilnica trenutno nad 4.300.000 din. Vzporedno z vlogami pa narašča tudi število prosenih kmetov, obrtnikov, nameštencev in drugih, ki želijo v hranilnici kratkoročna posojila. Tudi teh je Mestna hranilnica zadnje mesece izdala precej.

Novo mesto v letošnjem Prešernovem tednu

Za letošnji Prešernov teden je pripravljen v Novem mestu spored, po katerem bo v petek 5. februarja zvečer v Domu ljudske prosvete v okviru članov Društva slovenskih književnikov. Sodeloval bo orkester KD Dušan Jereb in moški pevski zbor. V soboto bodo člani dramske družine KD Dušan Jereb igrali premiero Beethovenove Ljubne trih krajcev, v nedeljo 7. februarja zvečer pa bo ob 20. uri v Domu ljudske prosvete koncert orkestra KD Dušan Jereb in godbe novomeške garnizije JLA.

Kočevje

Od 23. do 30. januarja sta bila v Kočevju rojena 3 otroci, umrli ni nihče. Poročili pa so se: Franc Matejka in Olga Lavrič, oboje iz Kočevja; Anton Zagar in Cecilija Progar, oboje iz Kočevja.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Marija Krato, roj. Mrhar, doma iz vasi Lipovec, fara Dolenja vas pri Ribnici; Marija Kranjc, stara 62 let, doma iz Begunj pri Čerknici; Edvard Campana, star 50 let, rojen v Ameriki; Franciška Longino, roj. Lavžar, stara 65 let, doma iz Laušic pri Skofljici; Franciška Kavčič, roj. Popit, stara 74 let, doma iz Rovt pri Lokcu; Franc Pruh, star 63 let, doma iz vasi Veliki Mačeni občina Krška vas pri Brezicah; Jože Rehek, star 66 let, doma iz vasi Vrtovine pri Čerknici; Jože Pozovnik, star 60 let, doma iz Bončeva pri Velikih Laščah; Franc Beniger, star 53 let, doma iz Trnovca na Notranjskem; in Ivana Terček roj. Fortuna, stara 82 let, doma iz vasi Fazore pod Lipo pri Vrhniki.

V Barbetonu je umrla Janex Cimperman, star 80 let, doma iz vasi Kot pri Ljubljani; v Wittu je umrla Franciška Skrbine, stara 79 let, doma iz Loke pri Litiji; v La Salle je umrl Ray Ravnikar, star 82 let, rojen v Ameriki; v Library je umrl Franc Majak, star 72 let, doma iz Landolu pri Senčah; v Nashvauku je umrla Felizija Volk, stara 66 let, doma iz Turzine pri St. Rupertu; v Avelli je umrl Janex Debelak, star 68 let, doma iz Hotavelj nad Skofjo Loko; v Youngstownu je umrl Jože Robnik, star 73 let, doma iz Luč pri Celju.

Deseta obletnica konference pr morskih žena na Štjaku

Na zbiorih žensk, ki so v teh dneh v mnogih krajih na Primorskem, oživljajo partizanske aktivistke in borke spomine na hude dni NOB in razpravljajo o svojih uspehih ter bodočih nalogah

V torek je minilo 10 let od širše konference primorskih žena, ki je bila 2. februarja 1944. leta v Štjaku, vasi v sežanskem okraju. V počastitev obletnice so bili v zadnjih dneh v mnogih krajih na Primorskem zbiori žena, na katerih so stare partizanske borke in matere oživile spomine na hude dni NOB ter govorile o

V zadnjih treh mesecih so v goriškem okraju ustrelili 15 divjih prašičev

Divji prašiči, ki povzročajo veliko gospodarsko škodo, so še v marsikateri vasi velika nadloga za prebivalstvo. V zadnjih letih so te škodljivce sicer ponekod popolnoma iztrebili, vendar jih je po ocenah v goriškem okraju še vedno približno 20.

Letošnje zimo, ko prašiči zaradi hudega mraza bolj kot druga leta silijo v dolino, so posamezne lovke družine privedle že več uspešnih lovlstev. V zadnjih treh mesecih so ustrelili 15 divjih prašičev. Do konca zime pa se bo to število prav gotovo še precej povečalo.

Gostovanje gledališča za Slovensko Primorje

Na svojem gostovanju po Primorskem je gledališče za Slovensko Primorje v Postojni uprizorilo v zadnjih dneh komedijo Branislava Nušića »Pokojniki v Idriji, Mostu na Soči, Kanalu ob Soči in Sempetru«. Prebivalstvo je povsod do zadnjega kotička napolnilo dvorane in z vsake predstave polnjenjem ob koncu ko so zvedeli za gostovanje, so prišli tudi hudemu mrazu na predstave oddajali iz po štiri in več tisoč gledalcev. Gledališča iz Primorskega gledališča iz Postojne je bil zlasti priročno sprejet v Kanalu ob Soči, kjer so imeli dve predstavi.

Prebivalstvo omenjenih krajev želi, da bi jih gledališče čimprej spet obiskalo. Gostovanja na si še posebej želijo tisti kraji, kjer gledališča še dajl časa ni bilo.

Najbrž bodo že prihodnji teden v Gabrju svetili z elektriko

V Gabrju, znani partizanski vasi na Gorjancih, napeljujejo hkrati na dokončanje hišne napeljevalne, da jim bo — morda že prihodnji teden — to toliko lež pri pripravi končno vendarle zasvetila električna luč. Ob pomoči ljudske oblasti, posebno pa z znanim prispevkom novomeškega Lesnoindustrijskega podjetja, bo Gabrčanom izpolnjena stebra letja. Petrolejske leke, čim bo bodo imeli, bodo v osnovni šoli takoj začeli kuharski in izobraževalni tečaj za de-

svojih desedanjih uspehih in bodočih nalogah. Na vseh teh zbiorih so bili tudi kratki kulturni programi s pevskimi točkami, igrami in recitacijami. V nedeljo so žene zborovale v Sempetru, Prvačini in Zalem hribu, že prej pa v Braniku, Solkanu, Kostanjevici na Krasu, Mirnu, Dobrovem in v Brdih.

Širšo proslavo te pomembne obletnice so zaradi slabega vremena preložili na junij, ko se bodo v Štjaku zbrale na veliko zborovanje, združeno s kulturno prireditvijo, žene iz vse Primorske.

M. D.

V Vačah pri Litiji bodo zgradili moderno šolsko poslopje

Vače pri Litiji so znane širom po Sloveniji; tam so stanovali stari Iliri in Vaška stula, ki so jo našli v minulem stoletju, je eden najbolj dragocenih predmetov v ljubljanskem muzeju.

Vače pa so bile tudi pomembna partizanska postojanka med

Tovariš Tomo Breje je predaval v Litiji

Ljudska univerza v Litiji je priredila v tej sezoni že več uspešnih predavanj. Zadnje predavanje je imel zvezni poslanec tov. Tomo Breje. Predavanje je privabilo precej poslušalcev. Tov. Tomo Breje jim je govoril o zahodnoevropskih državah in jih seznanil s sedanjimi gospodarskimi, političnimi, kulturnimi in socialnimi razmerami v Zahodni Nemčiji, Belgiji, Nizozemski, Luxemburgu in Franciji. Posebno živahno je prikazal pravaletelj življenje naših izseljencev v teh krajih, kjer jih onemirja kot izredno delavna.

Jože Zupančič

NOB. Nekaj časa so bile Vače celo osvobodene ozemlje, ko so se Nemci umaknili iz trga, kjer so bili hudo poraženi.

Na Vačah je bila tedaj močna nemška postojanka, v bližnji Slivni in v vseh okrog Sv. gore pa so bile partizanske enote. Zato ni šlo partizanom v račun, da imajo v svoji soseski nadležno okupatorsko postojanko. Pregnali so jo na zvit način. Minerji zasavskega odreda so izdelali peklenjski stroj in so ga vložili v paket, ki so ga naslovili na nekake nemške vojake na Vačah. Ko je vozila iz Litije na Vače poštna vprega, so jo presenetili partizani in so ji podtaknili ta paket, namenjen za komandirja nemške orožniške postaje.

Nakana se je povsem posrečila. Ko so člani nemške posadke obstopili došlega kurirja, je komandir odvil paket, tedaj pa se je razpočil peklenjski stroj, izdelan v partizanski minerski delavnici. Posledice so bile strašne: več Nemcev je bilo ubitih, šolsko poslopje, kjer je bilo poveljstvo nemške okupacijske čete, pa se je zrušilo...

Ta napad s peklenjskim strojem je tako potrl švabsko četo na Vačah, da se je pri priči umaknila iz Vač, ki so postale od tedaj osvobodeno ozemlje.

Šolsko poslopje pa je ostalo v razvalinah in ga zaradi drugih skrbi niso utegnili obnoviti v prvih letih po osvoboditvi. Zato so šolo začasno premestili v neustrežajoče prostore.

Sele lani je uspelo Vačanom, da so jim na okraju zagotovili

zadostna sredstva za novo šolsko poslopje. Okraj Ljubljana-okolica je bil uviden in je izdelal načrte za moderno šolsko poslopje ter poskrbel tudi za kredite v znesku 33 milijonov dinarjev. Dobro voljo pa so pokazali tudi Vačani in so obljubili, da bodo prostovoljno delali in dali pesek, gramoz, kamenje in les. Tako so začeli delati že lani jeseni. Takoj ko bo nastopilo boljše vreme, pa bodo dela pri šoli nadaljevali.

—ž—

BRALCI NAM PIŠEJO:

KAJ BO Z OSTANKI BOROVNIŠKEGA VIADUKTA?

Borovniški viadukt je bil zgrajen pred sto leti in je bil v Srednji Evropi edinstveni gradbeni akt. Čez njega je bila speljana dvotirna proga Dunaj—Trst. Nosi jo je 24 zidanih stebrov iz naravnega klesanega kamna. Dolg je bil približno 500 m, visok pa 48 m. Gornji del, zidan iz opoke, se je končal v obliki loka. Med vojno je bil porušen. Po osvoboditvi je bila proga speljana okoli Borovnice. Odborniki ljudskega odbora v vntoi so sklenili, da bodo obranili ostanke viadukta kot kulturni spomenik in so razvaline deloma odtatili. Na enem izmed napol podrtih stebrov viadukta naj bi postavili spomenik padlim borcem med NOB. Občinski ljudski odbor iz Borovnice se je o tem dogovoril tudi z Zavodom za zaščito kulturnih spomenikov. Leta je obljubili, da bo o tem razpravljali. Do sedaj pa niso v Borovnici še nič zvedeli, kako bo z viaduktom in s spomenikom. Prebivalci in člani ZB v Borovnici želijo, da bi pristojni organi kmalu

storili vse, kar je potrebno glede zaščite borovniškega viadukta.

Zakaj zobna ambulanta v Novi Gorici ne sprejema pacientov

Mnogi zavarovalci socialnega zavarovanja iz Nove Gorice in okolice zaman trkajo na vrata zobne ambulante. Na vratih le-te je napisano: »Novih pacientov začasno ne sprejemamo«. Tudi doslej so mnogi morali čakati na popravilo zob po leto dni in še več. V Novi Gorici je namreč le en sam zobar, čeprav bi morali biti najmanj trije. Večkrat pa je tema vzrok tudi pomanjkanje materiala za popravilo zob. Materiala pa baje zato ni, ker banka zaradi neurejenega knjigovodstva pri zdravstvenem domu ne daje na razpolago potrebnega kredita. Morda pa bi se stvari le dale urediti, tako da bi zavarovancem ne bilo potrebno toliko časa čakati na popravilo zob.

H. J.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

VESNA DEMAJO:

ŽIDINJA

Smehljalo se je lepo septembra-ko jutro. In vse je bilo tiho, ko je nekdo pozvonil.

»Odpril, jaz sem, Soli!« te besede so pomirile mojo mater, ki je vztrepetala.

»Vse sem pripravila in prišla sem pote, da greva skupaj k nam!«

Mati je pogledala nekako utrujeno in žalostno. S pogledom je objela vse okrog sebe — posteljo, na kateri smo ležali, in stvari po sobi, ki so bile nekako mrzlično razmetane. Vse, materin pogled, mi, oblečeni in pokriti z odejo, ta na pogled velika neurejenost, vse to je dihlo nekak strah in negotovost. Jaz sem bila najstarejša in mama se je obrnila k meni:

»Lea, nikar ne vstajaj, dokler se ne bom vrnila... Veš, drv nimamo dovolj, pa tudi kosila še nisem pripravila...«

Umolknila je, nato pa je hitro dodala:

»Ko se bom vrnila od naših, mislija je očeta, strica in bratrance, ki so bili v taborišču za Žide na robu mesta. «Nekaj bom že prinesla... kupila bom...«

Poljubila me je na čelo. Bratrance, ki so dremali, je pobožala po lasih...

Šla je po stopnicah. Stela sem... Ena, dve, tri... koliko neki jih je? Zakaj je v naši hiši tako veliko stopnic? Tako dolgo se odmeva po njih korak. Slišala sem, kako so zaškrpala vezna vrata in vedela sem: mama in Soli sta na ulici. Tedaj me je postalo strah. Vedno sem se bala, kadar je mama šla k našim in nas je pustila same. Bala sem se, kadar koli sem slišala topot škornjev. Škornji so topotali tudi takrat, ko so odhajali očeta.

Tega ni še tako dolgo.

... Nekdo je zvonil, tolkel po vratih in strašno kričal nemško in vplil. Spominjam se, da je oče odprl, da je bil popolnoma zaveščen in miren in da je oblekel plašč ko je potem prišel k nam, da bi nam povedal, da ima delo. Mi smo se igrali, bili smo veseli in tega niti nismo razumeli. Moj brat Isa je vprašal očeta kot ponavadi: »Kdaj se boš vrnil, tata?«

»Tako, Isa, moja zlati, takoj!« Tati ga je tako čvrsto objemal, da bi sam mislil, da ga bo zdrostil, pa spet šel naprej... in šel je, ne da bi nas še pogledal. Mama je stekla za njim, toda on jo je nežno odrinil in ji dejal: »Nič pustiti me bodo, saj nisem nič storil...« Niso ga spustili.

Prišli so spet, po strica, po bratrance in vse to je bila le formalnost.

In sedaj, ko je odšla mati, sem se vprašala, kaj je to formalnost. Tedaj sem mislila, ker sem bila še majhna, da je to kaka možata beseda. Prvič sem jo slišala tedaj, ko so prišli Nemci in slišala sem jo vedno samo iz ust moških.

Iz premišljanja me je zdrnil bratov glas: »Lea!...«

»Prosim, Iso?« sem dejala, toda moje besede so zvenejele tako, kakor da jih izgovarjam zato, arca, ne zato, ker bi res rada vedela, kaj hoče.

»Nas bo mama pustila k Maksu, ko se bo vrnila? Zakaj nas več ne pusti k njemu? So

nam mar kaj ukradli? Povej, Lea...«

»Mislim, da nas mama ne bo pustila k Maksu. Niso nam sicer nič ukradli, morda pa so nam le, ne vem, oni so Nemci. Ne, nič niso ukradli.« — in dokler sem to govorila, sem premišljevala, ali se bo mama res vrnila, ali bo tudi njo ovirala formalnost.

Zaslišala sem korake in prehitela sem vse in kriknila »ma-

sem menda zaspala. Prebudil me je jok malega bratca — imel je šele osem mesecev.

Isa ni več ležal. Hodil je po sobi ko kak odrasel in pestoval v naročju malega.

»Lea, gotovo je lačen. Pogledj, nosim ga, toda noče prenehati. Joče.«

»Niti kapljice mleka nimamo,« sem dejala. »Šla bom k Maksu, da mi ga bodo malo poso-

ma!« Stekla sem k vratom, da bi ji jih odprla. Vrnila sem se potrt in dejala ko sama zase: »Ni ona!«

»Sedaj se bo vrnila; kadarkoli je rekla, da se bo vrnila, se je vrnila,« je dejal Isa. Jaz pa sem samo ponovila za njim: »Da, vrnila se bo.«

Nato sem bila tiho. Tako, v tem tihoznem miru

dili. Ko bo pa prišla mama, jim ga bomo vrnili.«

Naglo sem vstala, ogrnila sem si plašč in stekla k njim.

Pozvonila sem enkrat in še enkrat. Odprla mi je Maksova mama. Sram me je bilo prosti karkoli, toda morala sem. Hotela sem se že vrniti, ne da bi jo prosila, toda vedela sem, da bo mali še naprej jokala. Dejala sem:

Zajček na luni

V davnih časih so v nekem gozdu živeli: šakal, opica, vidra in zajec. Bili so znani po svoji pameti in dobroti.

Nekoč pride v ta gozd nek starček.

»Dober dan, šakal!« je dejal starček šakalu, ki je sedel ob cesti. »Usmili se me, ves dan nisem ničesar jedel, daj mi kaj.«

»Prav rad. Danes sem imel obilen lov. Ostalo mi je še dosti mesa. Takoj ti ga prinesem iz brloga.«

»Ne, hvala, mesa ne jem,« je odvrnil starček in šel dalje v gozd. Ob potoku je srečal vidro.

»Dober dan, vidra,« je dejal starček. »Usmili se me, ves dan hodim in nisem še ničesar užil. Daj mi kaj.«

»Takoj,« je rekla vidra, se potopila in izvlekla iz vode ribo.

»Ne, hvala, rib ne jem,« je odvrnil starček in šel dalje v gozd. Ob potoku je srečal opico.

»Dober dan, opica,« je rekel, »utrujen sem in lačen, daj mi kaj.«

Opica mu ponudi nekaj fig.

»Ne, hvala, sadja ne jem,« je odvrnil starček.

»Potem ti nimam kaj dati,« je rekla opica in odskakljala.

Starček je šel dalje. Srečal je zajčka.

»Dober dan, zajček,« je začel. »Daj mi kaj, ves dan hodim in sem lačen.«

»Tukaj imaš veliko zeljno glavo, jej!«

»Zelja ne jem,« je dejal starček.

»Kaj naj ti potem dam, drugega nimam. Veš kaj,« se je domislil. »Zakuri velik ogenj in boš kmalu sit.«

Starček je zakuril velik ogenj. Ko je bila žerjavica rdeča ko kri, je zajček skočil na njo. »Ce ne ješ trave, boš jedel pečenega zajca!« je še zavpil.

Nagradna križanka »Snežinka«

Zelo smo bili veseli, ko smo prejeli toliko vaših pisem. Le nekaj rešitev ni bilo pravih. Prav vsem bi radi poslali nagrade, toda žreb je odločil svoje. Upamo, da boste prihodnjič imeli vsi tisti, ki vas sedaj ni zadel žreb, več sreče. Poguma nikakor ne izgubite.

Izžrebani so bili naslednji:

1. Vida Svetek, Dražgoše, p. Zeleniški, Gorenjsko.
2. Bogo Dušak, Hraštni 174.
3. Vojka Čopl, Koritnica, p. Bovec, Slov. Primorje.
4. Anka Centrih, Polje št. 60, Ljubljana.
5. Jožica Šulga, Ulica IX. korpusa 29, Idrija.

Vsi izžrebani bodo prejeli knjige po pošti. Kakšne knjige vam bomo poslali, vam za sedaj ne bomo povedali. Vsekakor pa vam lahko zaupamo, da so zelo lepe.

»Teta Micika, prosim vas, če imate malo mleka... mama je odšla, pa je še ni in če bi hoteli... mali se joče...«

Vrata so zaloputnila. Obstala sem osupla. Slišala sem:

»Kdo je bil?« povprašal je Maksov oče. — »Nihče!« — je odgovarjala teta Micika. — »Ona mala Židinja, prosjači. Odprla sem pač samo zaradi formalnosti.«

Nato sem še slišala, kako je pripovedovala o nekem blagu za obleko.

Počasi sem se vzpenjala po stopnicah, toda besede so me loville. Tekle so za mano. Ko sem vstopila, mi je bilo malo laže. Zaprla sem za sabo vrata in besede niso mogle noter, niso mogle priti k nam, v stanovanje.

Mali je jokal, Isa je jokal, pa sem še jaz zajokala.

Pričelo se je že mrčiti toda matere še vedno ni bilo. Postajalo me je strah. Nisem vedela, kaj naj storim. Skoraj bo policijska ura, in tedaj ne bodo več smeje na ulico. Kaj naj storim, kaj.

»Obleci si plašč,« sem dejala Isu. Malega sem vzela v naročje in šla sem v temo.

Ulice so bile skoraj prazne. I.e tu pa tam je kak človek šel počasi mimo nas, toda nihče nas ni ne pogledal ne ustavil. In nihče na ulici nam ni pomagal. V glavni ulici nam je zaprl pot rdeči tramvaj z napisom »Für Juden verboten! Za Žide prepovedano!« Zdelo se mi je, da je vse proti meni, ta tramvaj, ljudje v njem in ljudje na ulici.

Prišli smo pred taborišče. Bilo je mračno. Obdajala ga je bodeča žica. Toda mame tukaj ni bilo. Tudi očeta ne. Nikogar ni bilo. Taborišče so preselili.

Mame ni bilo! In nikdar več je nisem videla.

Postala sem mama, sestra, oče, z žepi, v katerih je bilo samo dvanaest let, sama v noči, sama v vojni.

Se čevljičke na noge, pa gremo domov!

ELA PEROCI:

Teta Joče

Tisti, ki so jo bili poznali še mlado deklico, so pravili, da je bila lepa. Jokala pa je že takrat. Mati in oče sta ji bila zgodaj umrli. Ostala je sirota, sama v hišici. Jokala je za starši in hodila na grob rože saditi. Ko so se rože prijele in se lepo razcvetele, se je malo potolažila. Podnevi je delala na vrtu in na njivi, da je imela potem kaj jesti, ob večerih pa je posedala na hišnem pragu. Gledala je, kako se noči in kako se na nebu prižigajo zvezde za zvezdo. Poslušala je, kako potok žubori in kako gozd šumi. Kadar je priplavala med zvezde na nebu še luna, je bilo tako lepo, da so deklici solze kar same tekale po licu. Jokala je, ker je bila na tem lepem svetu sama. Včasih je kdo prišel k njej, a ko je videl njene objokane oči, je kmalu odšel. Ljudje imajo radi vesele ljudi. Sama ni hodila nikamor, ker je bila plašna kot srna v gozdu.

Kmalu je prišla tista pomlad, ko bi bil čas, da bi se omožila. Prišel je kovač in jo je hotel vprašati, če bi ga vzela za moža, a mu ni niti vrat odprla. Ko je odšel, je dolgo gledala za njim in solze so ji tekale po licu. Potem se je obrnila in si rekla: »Nočem kovača, muzikanta bi rada imela, fanta s harmoniko, da bi mi igral, vriskal in pel.« Pomlad je minila, a fanta s harmoniko, ni bilo. Posedala je na hišnem pragu in jokala.

Včasih je kdo v vasi vprašal: »Kaj dela sirota?« In kdor jo je bil videl, je odgovoril: »Joče.«

Minila je že druga pomlad in še nekaj po vrsti jih je minilo. Sirota ni bila nič več mlada. Še vedno je posedala na hišnem pragu in poslušala, kako potok žubori. Na fanta s harmoniko ni več čakala.

Minilo je še nekaj pomladi. Cisto se je že postarala in vsa osivela, le njene oči so bile še vedno modre kot jezero, v kate-

rem odseva nebo. Njene mladosti se ni nihče več spominjal. Ker je vedno jokala, so ji pravili teta Joče.

Ce ni sonce prav močno sijalo, je teta Joče zeblo. Zapirala se je v hišico, kuhala si je kavo in jokala. Nekega večera si je rekla: »Kar umrla bom. Preveč sem sama.«

Se preden je izrekla to do kraja, se je nečesa domislila. Obrisala si je solze in si pričela delati punčko iz cunj. Ko jo je

izgotovila, jo je še lepo oblekla. Nato si jo je ogledala od vseh strani. »Kako si lepa!« ji je govorila. »Pri meni boš. Kuhala ti bom kavo in pekla kolače. Morda si bom kdaj izmislila kakšno pravljico, potem ti jo bom pripovedovala vsak večer.«

Vzela jo je v naročje in vedno lepša se ji je zdela. Dolgo jo je gledala, tako dolgo, da je punčka iz cunj spregovorila. Cisto počasi je rekla: »Mama.« To je rekla potem še večkrat. Teta Joče ni več jokala. Pestovala je punčko in ji šivala obleke.

Prebrisani mladenič

Nekoč pride k skopemu graščaku mladenič, popotnik. Ker je bil brez denarja, ni mogel dosti upati na večerjo. Graščak pa, ko je videl, da je mladenič brez denarja, se je sklenil pošaliti z njim. Povabil ga je na večerjo. Za pogrnjeno mizo so sedeli: graščak, njegova žena, dve hčer-

rasekral na pol in dal graščaku in ženi vsakemu polovico. Prav tako je storil z drugo piško in dal polovico hčerama. Tudi tretjo je razpolovil in dal vsakemu sinu polovico. Sebi pa je obdržal obe ostali piški.

»Kako si to delil? Kje je tu pravica?« se je jezil graščak.

Zopet vzame mladenič nož in začne rezati. Glavo je dal graščaku in ženi, krila hčerama, noge pa sinovima. Vse ostalo je prihranil zase.

»Kje pa je tu pravica? Kako si to delil?«

»Glavo sem dal tebi in ženi, ker sta vidva glava hiše. Krila sem dal hčerama, ker se bosta poročili in odleteli. Noge sem dal sinovima, naj bosta krepka opora, na kateri bo stala hiša. Ostalo pa sem pustil sebi, ker je podobno ladji, ki naj me odnese daleč proč odtod.« je rekel prebrisani mladenič, vzel purana in odšel. (Zidovska)

ki, dva sina in mladenič. Na mizo so prinesli pet pečenih pišk in pečenega purana.

»Tako,« je dejal graščak mladeniču, »ti si mlad in šolan, daj razdeli nam tole. Toda, glej, da bo pravično!« Sam pri sebi se je pa smejal, češ ugal sem ga.

Mladenič ni dolgo premišljeval. Začel je s piškami. Prvo je

»Trudil sem se, kolikor se je le dalo. Ti, tvoja žena in ena piška, ste trije. Tvoji dve hčerki in piška, so trije. Sinova in piška, tudi trije. Jaz in dve piški, zopet trije. Povsod so trije, čisto pravično.«

»Prav,« je dejal graščak in si mislil, sedaj si me, a to še ni konec. »Še purana razdeli,« je rekel naglas.

MANICA:

POZIMI

Pobeljena je gora, pobeljen dol in breg, ves obdan od sonca blesti kristalni sneg.

Mladina se raduje tam v klancu na saneh, da v vas in gozd odmeva veseli vrisk in smeh.

Zenica stara, siva ob okencu sloni, pogled upira v deco polglasno govori:

»O srečna ti mladina, čas tvojih let je zlat! V njuhujih tihimi cvete prelepa ti pomlad!«

TINKA POZAR:

ANKINA KOČIJA

Brž kočijo mi zapreži, vajeti mi v roke stavi, z roko še v slovo mi sezi in na pot me brz odpravi.

Se mudi mi v kraje daljne kjer zdaj zlato sonce sij; dolgo bo popotovanje v sedlu mehke te kočije.

Sedlo — atovo koleno guga, guga se in trese; sedlo — atovo koleno v daljne kraje me ponese.

TONE CRNIGOJ:

BAV-BAV

Pri nas ni nič prav, pri nas je bav-bav. Od zraka živi, od senc se redi, povsodi prebiva, nikdar ne počiva, le hodi okrog brez glave in nog. Zaspance budi, neugnance lovi in kogar ujame, v deželo ga vzame.

Sta tudi vidva takšna prijatelja?

FILATELIJA

ZNAMKE MED STAVKO POŠTARJEV V FRANCJI

Med stavko poštarijev v Franciji je bil celoten poštni promet ohromljen. Zavoji, pisma, dopisnice in važna sporodila so ležala po skladiščih in jih niso dobavljali naslovljenecem, nove pošiljke pa sploh niso sprejemali. V Franciji je zamrlo malo celotno gospodarsko življenje. Da bi bila vsaj najpomembnejša trgovska in gospodarska pisma izročena naslovljenecem, so nekatere trgovske zbornice v posameznih francoskih mestih organizirale uslužnostno pošto službo. Zanj so uporabljale tudi posebne znamke, pravzaprav nalepljene znamke, ob katerih so morale biti tudi nalepljene redne francoske poštne znamke določene kategorije. Tako je trgovska zbornica v Orleansu organizirala hitro pošto službo, ki naj bi dostavljala vse pošiljke iz Orleansa v 17 mest tega okrožja. V Marseillu so bila pisma gospodarstvenikom na razpolago v poslopiju zbornice. Podobno so storile še nekatere zbornice v francoskih mestih. Dopolnilne znamke so bile stare doplačilne znamke, ki so bile natiskane že leta 1946. Znamke, se pravi nalepljene znamke, so bile preprosto izdelane in so imele ustrezajoče besedilo brez slike. Te nalepljene znamke imajo za filateliste specialiste posebno vrednost. Podobno so bile že leta 1909 v Amiensu v obdobju nalepljene znamke trgovske zbornice tega mesta, ki so sedaj sestavni del mnogih zbirk v Franciji.

11 milijonov dinarjev za švedsko redkost

Švedska znamka za 3 skillinge iz leta 1855 v napačni barvi je dandanes najbolj redka znamka Evrope in baje poznajo samo eno. Po naključju so jo našli leta 1888 pri nekem dečku. Sla je skozi mnogo rok in njena vrednost je venomer naraščala. Od prvotne vrednosti nekaj sto današnjih dinarjev je njena vrednost narasla na milijon. Se pred prvo svetovno vojno je bila ponos Ferrarijeve zbirke, potem pa niso več vedeli, kdo je njen lastnik. Sele leta 1937 se je pojavila na neki dražbi in je bila prodana nekemu monarhu za 5000 funtsterlingov. Po vojni so zvedeli, da je bil ta »monarh« nekdanji romunski kralj Karel, ki je bil pod težo dolgov, zaradi svojega nemoralnega in razsipnega življenja, prisiljen prodati svoje dragocenosti, med njimi tudi zbirko znamk. Pokojni Karel je prodal to redko švedsko znamko, dve znamki »Mavritius« in redko špansko znamko iz leta 1852 za 27.000 dolarjev. Anonimni kupec je hotel to švedsko znamko prodati poštenu muzeju v Stockholmu, ki je hotel imeti za vsako ceno najredkejšo znamko svoje države. Le-ta naj bi bila ponos zbirke muzeja. Toda žal ni mogel dobiti potrebnega kredita. Lastnik znamke je bil nestrpen in da bi čimprej prišel do velikega

Novo mesto

Minuli teden se je v Novem mestu rodilo 28 otrok (17 dečkov in 11 deklic). Poročili so se: Jože Dolinar, železničar iz Gornje Srebe, in Stanka Strniša, kmečki hči iz Zaloge; Peter Čampa, železniški delavec iz Prede, in Antonija Kralj, gospodinja pomočnica iz Suhorja. — Umrl je Alojz Božič, kmečki delavec iz Stare Bučke.

JAMES CAIN:

Poneverjalec

28

ROMAN

»No, kako pa se naš junak počuti?«
»Imenitno.«
»Tam v banki je pa moral biti res velik direndaj.«
»Da, prav pravite.«
Kmalu je prispel tudi Sam z mojimi stvarmi in prosil sem, naj ostane pri meni. Potlej sta prišla dva detektiva in me nekaj vpraševala. Povedal sem jima, čim manj sem mogel, moral pa sem natanko opisati srečanje s Helmom, da je Sheila videla rdečo luč, da sem nasprotno Direjev nasvetom in moral sem opisati tudi vse, kar se je potem odigralo v banki. Skušala sta izveči iz mene čimveč, pa sem ju oviral, kolikor sem ju le mogel, in čez nekaj časa sta odšla.

Sam je odšel in mi kupil popoldnevnik poznejše izdaje. V njem je bilo več slik. Brentova je segala čez tri stolpce, moja in Adlerjeva pa sta bile manjše, med besedilom je bila tudi Sheila slika. Rečeno je bilo, da jo je policija v bolnišnici zasliševala. Ni pa mogla ničesar povedati o tem, kje bi se ugnel Brent muditi in zakaj je vlomil v zakladnico. Poročilo se je končalo takole: Zvedeli smo, da bo gospa Brentova znova zaslišana.

Ko sem to prebral, sem planil iz postelje. Bolnišnica je priškolila in me skušala zadržati. Bilo mi je jasno, da moram zapustiti bolnišnico, ker bi me lahko policija vsak čas našla, da moram oditi vsaj za nekaj časa, dokler ne ugotovim, kako in kaj naj izpovem.

VAŽNI NASLOVI V LJUBLJANI

Reševalna postaja, Zaloška 25, tel. 22-444
Zdravstvena dežurna služba, Miklošičeva 20, tel. 23-081
Notranja uprava, Prešernova ul., tel. 21-100 in 21-200. Dežurni za prometne nesreče, tel. 20-663.

Gasilska milica, Krekov trg, tel. 23-555
Elektrarna, Magistrat, tel. 22-121
Plinarna, Realjeva 20, tel. 20-555
Vodovod, Krekov trg 10, 20-554
Železniška postaja, Trg OF, tel. 20-768

Avtobusna postaja, Masarykova, tel. 23-065
Hotel »Unions«, Miklošičeva 1, tel. 20-570

Mestni avtotaksi, Slomškova 6, tel. 21-578

Mestna hranilnica ljubljanska, Copova ulica 3 — Tel. centrala 22-136 in 22-333, direktor tel. 21-894

Veleblagovnica »Na-Ma«: uprava — sekretariat 22-563, komercialni oddelki 22-571, računovodstvo 22-569, centralno skladišče 22-550, poslovalnica pri »Posti« 21-066, poslovalnica pri »Tromostovju« 22-551, poslovalnica »Pohišivo« 20-496

Trgovsko podjetje »Usnje«, Wolfova 11: direktor 20-042, komercialni oddelki 22-364, grostični oddelki za usnje, Trubarjeva 41, 22-281, detaljni poslovalnici: »Usnje«, Trubarjeva 41, 22-281, »Koža«, Trubarjeva 18, 23-058; grostični oddelki za obutev, Gradišče Stev. 10, tel. 20-517

Trgovsko podjetje »Volna«, tel. 22-562: prodajalne: »Volna«, Nazorjeva 5, 20-683; »Korotana«, Celovška 71, 22-683

Trgovsko podjetje »Izbrina«, Wolfova 11: uprava, direktor 23-521, komerc. oddel. 20-235, skladišče, Mestni trg 21, 21-135; poslovalnice: »Perilo«, Miklošičeva 12, 20-122; »Manone«, Prešernov trg št. 3, 21-572; »Modas«, Nazorjeva 5, 20-253; »Okras«, Copova 54, 21-149; »Vrvarna«, Trubarjeva ul. 31, 20-441

Slovenija — Impex, trg. agencija za izvoz in uvoz — Beethovnova 14/1, 23-915

Spedičija — Ljubljana, podjetje za tuženske in mednarodne transporte, uprava Titova 33, tel. 21-302, direktor 20-681, poslovna odprava, Metelkova ul. št. 4, tel. 21-719, avtodisponenca tel. 21-690, avtogaraža, Središka 1, 23-290

VSEM GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM NA OBMOČJU MLO LJUBLJANE

Gospodarskim organizacijam je MLO Ljubljana za leto 1953 določil amortizacijo v absolutnih zneskih (kvotah), ki se je delila na blokirani del in del za korišćenje. Podjetja pa so vskalkulirala in realizirala več

Poziv davčnim zavezanecem zemljarine

Z novo Uredbo o zemljarini (Ur. list F.L.R.J. št. 53/53) je v členu 1. odredjeno, da plačajo vse gospodarske, združbene in družbene organizacije, samostojni zavodi, državni organi in proračunski zavodi zemljarino od zemljišč, ki jih uporabljajo v gospodarske ali druge namene, bodisi da so ta zemljišča dodeljena neposredno njim v upravljanje bodisi da so jih vzela v zakup. Podlaga za tako obdavčenje je katastrski dohodek. V 2. členu te Uredbe se predvideva plačilo zemljarine tudi za zemljišča pod stavbami, katerih vrednost je vračunana v vrednost osnovnih sredstev, za dvorišča pri teh stavbah in od stavbnih parcel. Za taka zemljišča je osnova katastrski dohodek, ki se izračuna za dano površino teh zemljišč po najvišji tarifi katastrskega čistega donosa njihve na območju dotične katastrske občine. Zaradi tega pozivamo vse prizadete davčne zavezanca, da do 10. februarja predložijo katastrskemu uradu Ljubljana mesto, Kresija, II. nadst. sba 39, podatke, in sicer: parcelno številko zemljišča, površino in ime davčnega zavezanca, ker bo le na ta način možno katastrskemu uradu naložiti poseben razpored zemljarine za vsako katastralno občino posebej. — Tajništvo za komunalne zadeve MLO Ljubljana.

amortizacije, kakor pa jim je bilo s kvoto določeno.

Zaradi tega naj vse gospodarske organizacije dostavijo pristojnim podružnicam Narodne banke F.L.R.J. najpozneje do 8. februarja 1954 naslednje podatke:

1. določena kvota amortizacije za leto 1953 din, ki so razdeljena:
 - a) na del za investicijsko vzdrževanje podjetja din,
 - b) na del za finanstranje investicij (blokirani del) din.
2. Z dejansko proizvodnjo oziroma prometom je bilo:
 - a) vskalkulirano amortiz. din,
 - b) realizirano amortiz. din.
3. Amortizacija je bila plačana:
 - a) v letu 1953 din,
 - b) v letu 1954 za leto 1953 din.

Ce podjetje ni vodilo konta 147 — Obveznosti do vskalkulirane amortizacije — lahko dostavi Narodni banki navedene podatke v sumarnih zneskih.

MLO Ljubljana, Finančna uprava.

Umrl so v Ljubljani

Marija Logar, vdova po žel. uslužbencu. Pogreb bo danes, 3. febr. ob 14.30 na pokopališču na Viču.
Franja Tancar, gospodinja. Pogreb bo danes, 3. febr. ob 15 na Zalah.
Jože Berdaja, poštni uradnik. Pogreb bo danes, 3. febr. ob 15.30 na Zalah.

Martin Cerar. Pogreb bo danes, 3. febr. ob 16 na Zalah.
Marija Majcen. Pogreb bo danes, 3. febr. ob 16.30 na Zalah.

»Kaj vam pa je, gospod Bennet?«
»Domov hočem.«

»To je izključeno, brezpogojno morate ostati tu, dokler...«
»Pravim vam, da hočem domov. Če vas mika ostati tu in me gledati, kako se oblačim, mi je prav, če pa ste spodobno dekle, bi bil že čas, da stopite na hodnik.«

Vtem ko sem se oblačil, so me skušali vsi — sestra, zdravnik in glavna bolničarka — pregovoriti. Jaz pa sem rekel Samu, naj spravi krvave stvari v kovček, ki ga je bil prinesel, in še preden je minilo pet minut, sva odšla. Spodaj, pri okencu, sem napisal ček za poravnavo računa, vratarko pa sem vprašal, kako se počuti gospa Brentova.

»Vse bo seveda v redu, toda doživela je strašen udarec.«
»Ali je še tu?«
»Da. Prav zdaj jo zaslišujejo.«
»Kdo jo zaslišuje?«
»Policija... Zdi se mi, da jo bodo pridržali.«
»Mislite: aretirali?«
»Seveda, očitno je, da je morala nekaj vedeti.«
»Aha, že razumem.«
»Samo nikar nikomur ne povejte, da sem vam to povedala.«
»Ni se ne bojte, molčal bom.«

Sam je pripeljal taksij in sedla sva vanj. Soferju sem naročil, naj odpelje v Glendale, tja, kjer sem zjutraj pustil svoj avto. Odpeljala sva se nekam na breg in nadaljevala vožnjo mimo San Francisca. Nisem se zmenil za to, kam se peljeva.

Ko sva se peljala mimo banke, sem videl, da so že vstavljena nova okna. Na njih je bil nekdo pravkar napisal zlate črke. Nisem

DNEVNE NOVICE

RADIO

Dnevni spored za sredo, 3. febr. 1954
5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored), vmes od 5.35—5.45 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska — 5.50—6.00 Jutrarnja telovadba — 6.30 do 6.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar — 6.50 Objava dnevnega sporeda — 7.00 Odgovori gospodinjam — 7.25 do 7.30 Poročila — 12.00 Opoldanski koncert — 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave — 12.45 Zabavna glasba — 13.00 Z obiskov pri pionirjih — 13.15 Za vsakogar malo (lahka, zabavna in plesna glasba) — 14.20 Kulturni pregled — 14.30 Radijske reklame — 14.40 Igra godba na pihala ljubljanske garnizije pod vodstvom Jožeta Bruna — 15.00 Napoved časa poročila, vremenska napoved in objave — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 Solska ura za višjo stopnjo: Prvi srbski upor (ponovitve) — 15.00 Iz solistične glasbe pri nas in po svetu — 17.00 Napoved časa in poročila — 17.10 Pisan spored domačih pesmi in plesov — 17.50 Zdravstveni nasveti — 18.00 V prijetnem ritmu — 18.30 Zunanje politični fejtון — 18.45 Stare in nove melodije na klavirju igra Borut Lesjak — 19.00 Radijski dnevnik in objave — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in vremenska napoved — 20.00 Radijska igra: Janko Veselinovič: »Hajduk Stanko« — 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan — 22.15 Igra Ferry Souvan s svojim kvintetom — 22.35 »Moderni pesni orkestri: Ted Heath — 22.55—23.00 Lahko noč.

PREDAVANJA

Centralna ljudska univerza pričenja nov cikel predavanj z naslovom: »Nekaj najvažnejših poglavij iz naše nacionalne zgodovine. Prvo predavanje: »Nastanek narodnostnih enot pri naših narodih« bo v četrtek, 4. februarja ob 20 v prirodoslovni dvorani (prej fizikalna) Univerze (vhod iz Gosposke ulice). Predava univ. prof. dr. Bogo Grafenauer.

KONCERTI

Abonente obveščamo, da je zaradi gostovanja baritonista Vlad. Ružjaka v Egiptu Slovenska filharmonija morala prestaviti VI. abonmajski koncert (Brahms: Requiem) ob 8. in 8. februarja na 5. in 8. marec.

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA
Sreda, 3. febr. ob 20: Huxley: »Glocondin nasme«. Abonma red D. Četrtek, 4. febr.: Zaprt.
Petek, 5. febr. ob 15.30: Huxley: »Glocondin nasme«. Abonma red Petek popoldanski.
Sobota, 6. febr. ob 20: Huxley: »Glocondin nasme«. Izven.
Nedelja, 7. febr. ob 15: Shaw: »Pygmalion«. Izven in za podeželje. — (Elizo igra Tina Leonova, Higginsa Stane Potokar).

OPERA
Sreda, 3. febr. ob 19.30: Gostovanje pariškega baleta Janine Charrat. Izven.
Četrtek, 4. febr. ob 19.30: Gostovanje pariškega baleta Janine Charrat. Izven.
Petek, 5. febr. ob 19.30: Gostovanje pariškega baleta Janine Charrat. Izven.
Sobota, 6. febr. ob 19.30: Gostovanje pariškega baleta Janine Charrat. Izven.
Nedelja, 7. febr. ob 19.30: Puccini: »La Boheme«. Gostovanje Rudolfa Francija. Izven in za podeželje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža
Četrtek, 4. febr. ob 20: Mary Chase: »Harvey«. Komedia. Premiera. Izv. Petek, 5. febr. ob 20: Mary Chase: »Harvey«. Komedia. Izven.
Sobota, 6. febr. ob 20: I. Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski«. Gostovanje SNG iz Trsta. Izv.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana. Mestni dom
Sobota, 6. febr. ob 20: Kurt Götz: »Hilša v Montevideu«. Komedia v štirih dejanjih. Premiera. Izven. — Proslava 30-letnice gledališke dejavnosti tov. Milana Košaka.
Nedelja, 7. febr. ob 10.30: »Zvezdica zaspanka«, po radijski igri Fr. Milčinskega na glasbo Čajkovskega koreografirala Marta Remskarjeva. Prireditev KUD France Prešeren, Trnovci.
Ob 16: Skufca: »Trnjulica«. Pravljična igra z godbo, petjem in plesom. Popoldanski predstava: ob 20: Kurt Götz: »Hilša v Montevideu«. Izven.
Vstopnice za vse predstave so v prodaji od petka dalje pri blagajni v Mestnem domu. Rezerviranje tel. št. 20-923.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Marionete
Levstikov (Sentjakobski) trg
Petek, 5. febr. ob 17: Malik: »Zogica Marogica«.
Sobota, 6. febr. ob 17: Kuret: »Obuti maček«.
Ob 20.30: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Za odrasle.
Nedelja, 7. febr. ob 11: Tauter-Novy: »Mojca in živalje«.

Ročne lutke
Resljeva cesta 28
Nedelja, 7. febr. ob 17: Stemmler: »Čarovni klobuk«.
Prodaja vstopnic za obe gledališči in vse predstave v petek ob 11—12.30 pri blagajni Mestnega gledališča v Gledališki pasaži in pol ure pred predstavo pri gledaliških blagajnah.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna
Sreda, dne 3. februarja 1954: lekarna »Tabor« Trg Armade 3.

RADIO

5.30—7.25 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 7.25—7.40 Domače korčnice, valčki in polke — 7.40—7.45 Za naše gospodinjice — 7.45—8.00 Veliki orkestri igrajo lahko glasbo — 8.00—8.15 Poročila — 8.15—8.30 Za dobro voljo — 12.00—12.15 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 12.15—12.30 Narodne pesmi poje moški zbor DPD »Slava Klavara« pod vodstvom Rajka Sikoške — 12.30—12.45 Pregled domačih dogodkov, vremenska napoved in točen čas — 16.45 do 17.00 Zabavna glasba, vmes objave — 17.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO

PARTIZAN: Angleški film: »Večna nevesta«.
UDARNIK: Avstrijski film: »Irena v zadregu«.
POBRELJE: Mehški film: »En dan življenja«.
STUDENCI: Franc. film: »Ustreljen ob zori«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 3. febr. ob 19.30: Molliere: »Sola za žene«. Red LMS-1.

DROBNI OGLASI

PERFEKTO STROJEPIŠKO sprejme takoj uredništvo »Ljudske pravice« Borbe. Plača po dogovoru. Javite se osebno v uredništvo, Kopitarjeva ul. 6-III. odd. 9-12 ali ob 15 do 18.
KAMION z Dieslom motorjem, 5 ali 7 tonski, v dobrem stanju, lahko brez karoserije, kupimo. Javite na naslov: Podjetje »Mačva«, Banja Koviljaka, telefon 23.

Oglašujte v
»Ljudski pravici« - Borbi!

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

AMERISKI FILM

»Williamsova karabinka«

Predstave ob 16. 18 in 20. ur

KINO »UNION«: Franc. film: »Prijetelje noči«. Tedi. Predstavi ob 16 in 18. Ob 20 kinoteat: »Don Kihot«.

KINO »SOCA«: Amer. film: »Zlomljena pušica«. Tedi. Predstave ob 16, 18 in 20.

KINO »SLOGA«: Amer. film: »Williamsova karabinka«. Tedi. Predstavi ob 18.30 in 20.30. Ob 10 do 15 dalje.

KINO »TRIGLAV«: Franc. film: »Divji deček«. Brez tednika. Predstavi ob 16 in 20.

Predprodaja vstopnic od 9—11 in od 15 dalje.

KNJIŽNICARJA

z znanjem francoskega jezika in knjižničarja z glasbeno izobrazbo sprejme Narodna in univerzitetna knjižnica

Gospodarsko podjetje Tiskarna »Tonea Tomičev« v Ljubljani sprejme takoj v stalno zaposlitev: RACUNOVODJO z odgovarjajočim izobrazbo in prakso, MEZNEGA KNJIGOVODJO v praksi — in ADMINISTRATIVNO USLUŽBENCA z znanjem nemškega jezika, strojepisja in stenografije. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe predložiti osebno in pisмено pri upravi podjetja v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23 s potrebno obrazložitvijo.

mogel videti, kdo je v banki. Proti večeru sva se vračala skozi Los Angeles in kupil sem večerne časnike. Moje slike ni bilo v njih. Adlerjeva in Brentova sta bile manjše, pač pa je zavzemala Sheila na štiri stolpce in med besedilom je bila objavljena tudi fotografija njenega očeta dr. Henrija Rollinsona, univerzitetnega profesorja v Los Angelosu. Naslov je segal čez vso stran in oznanjal, da gre za »fingiran napad« Naprej nisem bral. Če je dr. Rollinson povedal vse, kar je vedel, tedaj je bilo seveda vse jasno.

Sam me je pripeljal domov in mi pripravil prigrizek. Odsel sem v sobo, legel in čakal na policaje. Kaj naj vam še povem? Okrog osmih je zapel zvonec in sam sem šel odpret vrata. Niso bili policaji, marveč Louis Fraser. Vstopil je in rekel Samu, da bi rad nekaj pil. Kazno je bilo, da mu je pijača dokaj potrebna. Znova sem legel na divan in se držal za glavo. Ni me več bolela. Spet sem se počutil dokaj dobro, hlinil pa sem se, da bi imel pretvezo za to, da govorim samo toliko, kolikor je najnujnejše potrebno. Po kratkem požirku je spregovoril.

»Ali si bral popoldanske časnike?«
»Samo naslove sem prebral. Ta tepec je zakrivil tudi poneverbo.«

»Vse kaže tako.«
»Ona pa mu je pri tem pomagala.«
»Katera ona?«
»Tista žena. Tisto mikavno bitje z imenom Sheila. Njemu na ljubo je ponarejala hranilne knjižice. Pred pol ure smo jo zaprli. Prihajam naravnost iz banke. Ves ta sistem dela v oddelku hranilne vloge, zaradi česar smo tudi tebe poslali v podružnico, da bi napisal poročilo, je bil čisto navadna sleparija. Postal si smešen, dragi moj Bennet. Zdjaj pa imaš članek za »Ameriškega bankirja«.